

ÖĞRENCİLERİN YABANCI DİL KONUŞMASINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERE İLİŞKİN PAYDAŞ SESLERİ

Kerim GÜNDOĞDU¹ Doğan TOSUN²

Makale Bilgisi	Özet
<p>Anahtar Sözcükler İngilizce Konuşma Becerisi 5. Sınıf İngilizce Dersi İngilizce Öğretim Programı Program Değerlendirme</p>	<p>Araştırmanın temel amacı, beşinci sınıf öğrencilerinin yabancı dil konuşmalarını etkileyen faktörleri paydaş görüşleri doğrultusunda incelemektir. Nitel yaklaşıma dayalı çoklu durum çalışması olarak yapılan araştırma biri devlet, diğeri özel okulu olmak üzere farklı sosyo-ekonomik düzeylerden iki okuldan toplam sekiz öğretmen, 16 öğrenci, sekiz veli ile iki dil eğitimcisi akademisyen ile yürütülmüştür. Ayrıca, doküman incelemesi yoluyla önceki ve güncel öğretim programları arasındaki çalışma odağıyla ilgili hususlar betimsel olarak incelenmiştir. Bu açıdan program değerlendirme çalışması olarak da kabul edilebilir. Katılımcılardan elde edilen görüşme verileri içerik analizi yoluyla çözümlenmiş ve yedi farklı temaya ulaşılmıştır. Bulgular öğretim programının öğretmenler tarafından İngilizce konuşma becerileri açısından genel olarak etkili ve yeterli bulunduğunu gösteriyor olsa da; özel okul öğretmenlerinin resmi program yanında ekstra etkinlik ve materyallerle daha etkili bir İngilizce eğitimi sunduğunu göstermektedir. İngilizce konuşmaya etki eden program dışı faktörler olarak öğretmen etkisi, olumsuz akran etkisi, öğrencilerin yabancı dile karşı ilgisi, sosyo-ekonomik çevre ve öğrencilerin bireysel farklılıkları gibi çeşitli bulgular tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları doğrultusunda etkili program okuryazarlığı, öğretmenlerin dil eğitiminde ve daha özelden konuşma becerilerine yönelik güncel-bilimsel araştırmaları takip etmeleri; sınıf ortamında İngilizce dilini günlük hayatta kullanmaya yönelik etkinlikleri çeşitlendirmeleri gerektiği önerilerinde bulunulmuştur.</p>

Gönderim Tarihi: 01.08.2024

Kabul Tarihi: 01.11.2024

Yayın Tarihi: 30.12.2024

STAKEHOLDER VOICES REGARDING FACTORS AFFECTING STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE SPEAKING

Article Info	Abstract
<p>Keywords English speaking skill Fifth Grade English Lesson English Curriculum Curriculum Evaluation</p>	<p>The main purpose of the study is to explore the factors affecting fifth grade students' foreign language speaking in line with stakeholder views. The research, which was conducted as a multiple case study based on a qualitative approach, was conducted with a total of eight teachers, 16 students, eight parents and two language education academicians from two schools with different socio-economic levels, one public and one private school. In addition, the issues related to the focus of study between the previous and current curricula were examined descriptively through document analysis. In this respect, it may also be considered as a curriculum evaluation study. The interview data obtained from the participants were analyzed through content analysis and seven different themes were reached. Although the findings show that the curriculum is generally found to be effective and sufficient in terms of English speaking skills by the teachers, it also shows that private school teachers offer a more effective English education with extra activities and materials besides the official curriculum. As non-curricular factors affecting English speaking, various findings were identified such as teacher influence, negative peer influence, students' interest in foreign language, socio-economic background and students' individual differences. In line with the results of the study, it was suggested that teachers should follow current scientific research on effective curriculum literacy, teachers should follow current scientific research on language education and more specifically on speaking skills, and teachers should diversify activities for using English language in daily life in the classroom environment.</p>

APA'ya göre alıntılama: Gündoğdu, K. ve Tosun, D. (2024). Öğrencilerin yabancı dil konuşmasını etkileyen faktörlere ilişkin paydaş sesleri. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS)*, 6(2), 100-129.

Cited as APA: Gündoğdu, K. ve Tosun, D. (2024). Stakeholder voices regarding factors affecting students' foreign language speaking. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences (CALESS)*, 6(2), 100-129.

¹ Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye, kerim.gundogdu@adu.edu.tr

² İzmir Ekonomi Üniversitesi, Türkiye, dogan.tosun.t@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Language is a social entity, a living phenomenon with certain rules and boundaries. In a globalized world, since not every nation has the opportunity to communicate in its mother tongue, widely accepted common languages can be used. Language learning requires multiple skills and the development of these skills separately requires the creation of appropriate learning environments. Listening involves the ability of language learners to identify sounds, notice changes in meaning by paying attention to stress and intonation, and perceive communication accurately. Reading is the process of understanding, analyzing, thinking and making judgments about texts written in accordance with certain rules. Writing is a metacognitive language activity that involves the learner's ability to process and strategically coordinate information. Speaking is the verbal expression of thoughts and feelings. These four skills, although seemingly independent, are used together in daily life and form a whole. In Turkish schools, the teaching and development of speaking skills in foreign language teaching is often neglected. Although the importance of speaking skill is recognized, there are difficulties in the process of learning and developing it.

Studies on the factors affecting foreign language speaking skills show that the importance of this skill is increasing and research in this field is increasing. In Turkey, the first compulsory English curriculum at the primary school level was introduced with the 1997 curriculum. In Turkey, English is taught to students from an early age. Although speaking skill plays a key role in learning English, the literature shows that many factors such as vocabulary, grammar, teacher influence, classroom environment and affective environment affect English speaking. The purpose of this study is to examine the various factors affecting the English speaking skills of fifth grade middle school students from the perspectives of teachers, academics, students and parents.

Method

This research is a multiple case study based on qualitative approach. Within the scope of the study, one public and one private school were selected in accordance with maximum diversity. A total of 32 participants, four teachers, eight fifth-grade students, and four parents, were included in the study on a voluntary basis, with equal numbers from both schools. Semi-structured parallel interview forms consisting of open-ended questions and various probes developed by the researchers were applied to all stakeholders. Content analysis was used to analyze the interview data. The English curriculum was subjected to descriptive analysis.

Findings

Teachers' evaluations indicate that the English curriculum is generally appropriate for students at the fifth grade level, but it also has limitations in different respects. In addition to the official curriculum, teachers working in an institutional private school make use of different sources of more intensive support in foreign language education. According to the teachers, the curriculum has a sufficient acquisition structure for fifth grade English education. The 2018 curriculum focuses on 'Listening' and 'Speaking' skills in a simpler and clearer way. There are more comprehensive activities in the curriculum and activities that focus on speaking skills. Teachers find the lesson hours insufficient. There is no time for activities in addition to the class hours provided in the curriculum. However, teachers working in

private schools are able to devote more class and activity time to English as they provide more comprehensive instruction in addition to the official curriculum.

As a result of the 2013 and 2018 English curricula as documents, it is seen that most of the objectives are similar, but they have been simplified in terms of the way they are expressed. The 2018 curriculum is generally a more understandable text for teachers. Writing skill is not included in the 2018 curriculum. Compared to the 2013 curriculum, the 2018 curriculum has a more student-centered and activity-based approach and focuses on students' listening and speaking skills. Students report that they are exposed to some level of English language in English class and are generally encouraged to speak. However, despite the emphasis on speaking skills in the curriculum, there are affective barriers and the inability to create appropriate speaking environments to develop this skill. All participants emphasized that teachers, as the implementers of the curriculum, have a direct impact on English language teaching and students' speaking skills. One of the important findings of the study is that providing an ideal language learning environment can contribute to the development of English speaking skills. Students demanded English speaking clubs and stated that a more effective language learning environment could be provided with more visuals on the school walls. However, since students focus on grammar, they are afraid of making mistakes in speaking, lack self-confidence and have difficulties. According to language education academics, one of the most important elements in foreign language learning is to ensure and maintain students' motivation. Teachers, while emphasizing individual differences in the same issue, stated that students' interest and attitudes towards English lessons directly affect their language learning and speaking skills.

Results and Discussion

The study concluded that learning English is actually the ability to use English effectively. It is important to conclude that the most important factor affecting communication skills is the teacher. In this context, teachers' professional competencies in language teaching can be considered important. As a result, it was concluded that curriculum, teacher, materials, instructional, extracurricular activities, individual differences and ability and various implicit factors have an impact on language learning and speaking. The research show that there are differences in language learning between private and public schools due to many factors, especially offering a variety of opportunities. Although a common curriculum is implemented in all schools, it is concluded that private school students can reach their language learning goals more easily due to the use of much more intensive and different materials. In this respect, it can be said that language learning is affected by socio-economic factors. As a result of the study, it was seen that fifth-grade English preparation was effective. Language skills can be taught effectively when a comfortable, friendly, engaging and motivating environment that focuses only on language skills is provided. From this point of view, it can be said that one of the important results of the research is the peer bullying that students experience in the environment while communicating in a foreign language. This situation also decreases students' motivation and attendance.

1. Giriş

Dil yaşayan ve toplumsal bir varlık olarak belli kuralları ve sınırları olan dinamik bir fenomendir (Hocaoğlu, 2015). Birey dil sayesinde isteklerini ve arzularını ifade edebilir, fikirlerini paylaşabilir ve karşılıklı anlaşma sağlayabilir (İşeri, 1996). Küreselleşen dünyada, herkesin kendi ana diliyle iletişim kurması her zaman

mümkün olmadığından, ortak bir dilin kullanımı yaygınlaşmıştır (Akdeniz, 2018). Koç (1992) ana dilin öncelikle aileden ve çevreden, ardından da ulusal kaynaklardan öğrenilen bir dil olduğunu belirtmektedir. Dil öğrenme sürecinde birey, önce işitsel olarak çevresindeki konuşmaları algılar, bir birikim kazandıktan sonra konuşmaya başlar. Sonrasında okuma ve yazma becerilerini geliştirir ve bu süreçte üretim aşamasına geçer. Bu süreç, dil öğrenmenin çeşitli becerileri gerektirdiğini ve bu becerilerin gelişiminin birbirinden bağımsız olmadığını göstermektedir. Eğitim ortamlarında ve sınıflarda bu dört temel beceri birbiriyle entegre bir şekilde kullanılmaktadır (Demirel, 2012). Günümüzde yabancı dil öğrenme amacına göre bu becerilerin kullanım sıklığı değişiklik gösterebilir; ancak hiçbir beceri diğerinden üstün değildir, sadece kullanım oranları farklılık gösterir (Demirel, 2012). Bu dört beceri, birbirinden bağımsız görünse de günlük yaşamda bütünsel bir yapıya sahiptir (Doğan, 2008).

Dinleme becerisi dil öğrenenlerin sesleri tanıma, vurgu ve tonlamalara dikkat ederek anlam değişikliklerini fark etme ve iletişimi doğru anlama yeteneğini içerir (Bergil, 2010; Demirel, 2012). Farklı etkinlikler aracılığıyla bu beceriyi geliştirmek mümkündür. Ur (1992), dinleme becerisini geliştiren etkinlikler arasında özetleme, soruları yanıtlama, not alma, hikâye anlatma, şarkı dinleme, yorumlama, problem çözme, doğru/yanlış ifadeleri belirleme, hataları bulma, boşluk doldurma ve tanımları sıralama gibi aktivitelerden bahsetmektedir. Okuma belirli kurallara uygun yazılmış metinleri anlama, analiz etme, düşünme ve yargıya varma sürecidir. Okuma sürecinde yazılar zihinsel kavramlara dönüştürülerek yapılandırılır ve bu nedenle okuma becerisinin zihinsel gelişim üzerinde önemli bir etkisi vardır (Değer & Fidan, 2004; Göçer, 2007). Okuduğunu anlamak, metnin altındaki mesajı kavramak demektir (Sallabaş, 2008). Bu nedenle okuma ve anlama, birbirini tamamlayan ayrılmaz bir bütündür. Okuma olmadan anlama mümkün olmadığı gibi, anlamadan okuma da sadece metni seslendirmekten ibarettir (Yılmaz, 2008). Yazma becerisi öğrenenin bilgiyi işleme ve stratejik şekilde koordine etme yeteneklerini içeren üstbilişsel bir dil etkinliğidir. Bergil (2010), yazmanın mekanik bir süreç olmadığını, aksine anlama, düşünme, geliştirme ve üretme eylemlerini içerdiğini belirtmektedir. Konuşma ise duyguların ve düşüncelerin sözlü olarak ifade edilmesidir (Özbay, 2005).

Dil öğrenenlerin en önemli hedeflerinden biri, öğrendikleri dili anlaşılır bir şekilde sözlü olarak ifade etmektir (Demirel, 2012). Dil öğrenme süreci pek çok değişkene bağlı olup, bireysel olarak üstesinden gelinmesi zordur (Brown, 2007). Yabancı dil konuşma becerisinin eğitim ortamlarında geliştirilmesi dil eğitiminin temel amaçlar arasında yer alır, ancak sınıf ortamında olumsuz etkilendiği de gözlemlenmektedir.

Bu durum ezberlenmiş kalıpların dışına çıkılmadan yapılan konuşmalarda kendini gösterir. Dersin ilerleyen kısımlarında ise genellikle ana dilde iletişim tercih edilir ve bu durum yabancı dilde sadece sınırlı becerilerin geliştirilmesine odaklanır. Yabancı dil öğretiminde başarılı uygulamalar, temel ilkelerin ve yöntemlerin öğrencilerin bulunduğu ortamlarda sunulmasına bağlıdır. Bu ilkeler, eğitim bilimcilerin araştırmaları sonucunda elde edilen bulgulara dayanmaktadır. Sınıf içi etkileşim bu ilkeler doğrultusunda planlanıp uygulandığında, yabancı dil öğrenimi daha etkili hale gelir (Üstündağ, 1998).

Araştırmalar, dil eğitiminde konuşma becerisinin diğer becerilere göre yetersiz kaldığını göstermektedir (Barın, 1997; Esin, 2012; Kondal, 2009). Yabancı dilde etkili iletişim kurabilmek için dilbilgisi ve sözcük bilgisinin yanı sıra konuşma becerisi de gereklidir. Konuşma becerisi, dil öğrenme başarısının önemli bir göstergesi olup, büyük önem taşır (Richards, 2008). Ur'a (1996) göre, bir yabancı dili konuşabilmek, o dilde iletişimsel yetkinliğe sahip olmayı ifade eder. Nunan (2002) ise yabancı dil öğreniminde başarılı olmanın anahtarının, konuşma becerisini geliştirmek ve bu dilde diyalog kurabilmek olduğunu belirtmektedir. Ancak, dil eğitiminin tarihine bakıldığında, konuşma becerisine yeterince önem verilmediği görülmektedir. Geleneksel yöntemlerin dilbilgisi öğretimine fazlaca odaklandığı ve konuşma becerisini ihmal ettiği bilinmektedir (Nunan, 1987).

Türkiye'deki okullarda yabancı dil öğretiminde konuşma becerisi genellikle göz ardı edilmektedir. Konuşma becerisinin önemi bilinse de, konuşmayı öğrenme ve geliştirme sürecinde zorluklar yaşanmaktadır (Merzifonluoğlu, 2014). İngilizce Türk okullarında çok büyük bir yoğunlukla öğretilen dildir ve yabancı dil deyince akla genellikle Türkiye'de İngilizce gelmektedir. Türkiye'deki İngilizce eğitiminde bu derslerinin standart formüller ve dilbilgisi kurallarıyla öğretilmesi, konuşma becerisinin gelişimi açısından bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Gökmen, 2014). İngilizce öğrenenler örgün eğitim sürecinde bu dile yeterince maruz kalamamaktadır. Ayrıca, dil öğrenmede başarılı olmanın diğer unsurları arasında öğretmenler, materyaller, öğretim teknikleri ve diğer faktörler yer almaktadır (Moeller & Catalano, 2015).

Yapay zekâ uygulamalarının yabancı dil konuşma becerilerini kolaylaştırıcı etkisini derinden hissettiğimiz çağımızda İngilizce konuşma becerisinin önemini vurgulayan ve bunu etkileyen faktörler üzerine bir çok araştırma (Altın & Saracaoğlu, 2019; Balemir, 2009; Bozok, 2018; Elsharkawy, 2019; Gardner & MacIntyre, 1993; Horwitz, Horwitz & Cope, 1986; Özkan, 2019) bulunmaktadır. Bu araştırmalara göre, yabancı dil öğreniminde dilbilgisi ve sözcük bilgisinin yanı sıra duyuşsal faktörler de

konuşma becerisini etkilemektedir. Konuşma becerisinin gelişimi dilbilgisi ve sözcük bilgisinin yanı sıra özgüven, motivasyon ve kaygı gibi psikolojik faktörlere de bağlıdır (Haidara, 2016). Ayrıca, öğretilen dil materyallerinin günlük yaşamda kullanılabilir olması, öğrencilerin katılımını teşvik etmesi ve bireysel farklılıklara uyum sağlaması da önemlidir (Demirel, 2012). Nozad (2017) isteksizlik, özgüven eksikliği ve motivasyon yetersizliğinin konuşma becerisi öğretiminde önemli zorluklar yarattığını belirtmiştir. Merzifonluoğlu (2014), İngilizce konuşma zorluklarının dilbilgisi eksikliği, sözcük yetersizliği, telaffuz problemleri, sınıf ortamı, öğretmen faktörleri ve anlama eksikliği gibi etkenlere dayandığını ve bu faktörlerin öğrenci kaygısını artırdığını bildirmektedir. Hocoğlu (2015), dilbilgisi odaklı eğitimin ve öğrencilerin sınıf dışında İngilizceyle yeterince karşılaşmamasının konuşma becerisini olumsuz etkilediğini vurgulamaktadır. Karagöl (2015) ve Özkan (2019), özellikle yabancı biriyle yapılan sınavlarda öğrenci kaygısının arttığını tespit etmiştir. Özdemir (2009), ders sırasında sık sık düzeltilmenin, öğrencilerin ana dil kullanımının, kalabalık sınıfların ve konuşma dersinin ayrı bir ders olarak işlenmemesinin olumsuz etkilerini vurgulamaktadır. Güney (2010) ve Yılmaz (2019), İngilizce konuşma zorluklarının dil yeterliği eksikliği, ders içeriği yoğunluğu ve materyal eksikliğine dayandığını belirtmiştir. Korkmaz'a (2019) göre ise özgüven eksikliği, sosyal etkileşimden kaçınma, dil yeterliliği eksiklikleri, öğretmenler tarafından sık sık hataların düzeltilmesi, olumsuz geri bildirimler ve kaygının konuşma becerisini olumsuz etkilemektedir. Alanyazındaki pek çok araştırma göstermektedir ki konuşma becerisi bilişsel olduğu kadar duyuşsal faktörlerle de yakından ilişkilidir.

Yabancı dil eğitiminin hazırbulunuşluğunun erken çocukluk dönemlerinde yani küçük yaşlarda uygun olacağı bilinmektedir. Türkiye'de İngilizce öğretim programı, ilkökul seviyesinde zorunlu olarak ilk kez 1997 yılında uygulanmaya başlanmıştır (Tebliğler Dergisi, 1997). 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren öğrenci merkezli ve süreç odaklı yapılandırmacı yaklaşıma göre güncellenen programlarda dilin işlevselliği vurgulanmış ve öğrencilerin yabancı dilde iletişim kurma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. 2013 yılında, 4+4+4 modeline geçilerek dil öğretiminin erken yaşlarda başlaması gerektiği yine vurgulanmış ve ders saatlerinde düzenlemeler yapılmıştır (MEB, 2013). 2018'de yapılan güncellemeyle, ilkökulda iki saat, ortaokulun ilk iki yılında üç saat ve sonraki yıllarda dört saat İngilizce dersi verilmesi önerilmiştir (MEB, 2018). Yenilenen öğretim programları, Avrupa Birliği standartlarına uygun olarak hazırlanmış ve ortaokul düzeyindeki İngilizce eğitim programı, Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı'na (CEFR) uygun hale getirilmiştir. Bu sayede, program Avrupa Dil Pasaportu ile uyumlu hale gelmiştir ve bu pasaport öğrencilerin

yabancı dil yeterliklerini belgeleyerek iletişim becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır (Kıroğlu, 2008).

Gröüldüğü üzere, Türkiye’de İngilizce eğitimi erken yaşlardan itibaren öğrencilere vermeye devam edilmektedir. Bununla birlikte, İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin öğretmen, sınıf ortamı ve duygusal faktörler yanında program dışı birçok değişkenden etkilendiği gerçeği göz ardı edilmektedir.

Genelde öğretim programı okuryazarlığıyla ilgili pek çok araştırmanın (Akyıldız, 2020; Aslan, & Gürlen, 2019; Bolat, 2017; Yılmaz, & Kahramanoğlu, 2021) yer aldığı alanyazın yanında, deneyimler sözcük bilgisi, dil bilgisi odaklı İngilizce eğitime devam edildiğini işaret etmektedir. Program okuryazarlığı öğretmenlere programın felsefi yaklaşımını kavrama, psikolojik bakış açısını öğrenci ve toplumsal bağlamda analiz edip yorumlama, kazanımlara uygun öğrenme-öğretme deneyimleri oluşturma ve ölçme-değerlendirme süreçlerini uygulama fırsatı sunmaktadır (Yılmaz & Kahramanoğlu, 2021). Eğitim sisteminin felsefesine bakılmaksızın, geleneksel yaklaşımlarla yapılmaya devam edilen yabancı dil öğretimi, öğrencilerin konuşma becerisi gelişimini sınırlandırmaktadır. Yabancı dil eğitimi, matematik veya kimya derslerinden farklı olarak, alt düzey bilişsel becerilerin yanında, iletişim gibi uygulama becerilerini de artırmaya odaklanmalıdır. Türkiye’de uzun yıllardır devam eden İngilizce eğitimi deneyimleri, öğrencilerin konuşma becerisini etkileyen faktörleri yakından anlamak ve bu önemli beceriyi öğretim programlarında öncelikli hale getirmek için bir fırsat sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin İngilizce konuşma becerilerini etkileyen çeşitli faktörlerin, öğretmen, akademisyen, öğrenci ve veli bakış açısından incelenmesidir. Araştırmada bu genel amaca yönelik olarak *“öğretmenlere, akademisyenlere, öğrencilere ve velilere göre, özel okullar ve devlet okullarında öğrencilerin İngilizce konuşma becerisi öğretim programından ve program dışı faktörlerden nasıl etkilenmektedir?”* şeklinde belirlenen araştırma sorusuna bütüncül yanıt aranmıştır.

2. Yöntem

Nitel bir yaklaşımla gerçekleştirilen bu araştırma devlet ve özel okulu olmak üzere iki farklı bağlamda benzer değişkenlerin karşılaştırıldığı ‘çoklu durum çalışması’dır (Yıldırım & şimşek, 2018; Yin, 2011). Çalışmada ele alınan durum İngilizce konuşma becerisidir ve bu beceri çeşitli boyutlara dayalı olarak farklı paydaşların görüşleri ışığında incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma amacına uygun olarak, İngilizce konuşma becerisini etkileyen faktörleri tespit etmek amacıyla maksimum çeşitlilik (Patton, 1990) ilkesi benimsenmiş ve Ege bölgesinde bulunan bir ilçede yer alan bir devlet okulu ile bir özel okul seçilmiştir. Çalışma grubu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında bu iki okulda eğitim alan öğrenciler, bu öğrencilerin velileri ve okullardaki öğretmenlerden oluşmuştur. Araştırma kapsamına, her iki okuldan da eşit sayıda katılımcı dahil edilmiştir. Gönüllülük esasına dayanarak, her iki okuldan dörder öğretmen, sekizer beşinci sınıf öğrencisi ve dörder veli olmak üzere toplam 32 kişi araştırmaya katılmıştır. Sosyo-ekonomik çeşitliliği sağlamak amacıyla, Milas'ta farklı kesimlerden öğrencilerin kayıtlı olduğu bölgedeki en köklü devlet okullarından birisi seçilmiştir. Özel okul olarak ise benzer sosyo-ekonomik çeşitliliğe sahip bir okul belirlenmiştir. Etik ilkeler doğrultusunda, katılımcıların gizliliği korunmuş ve okullar, öğrenciler, öğretmenler ve veliler için kodlamalar yapılmıştır. Devlet okulundaki öğretmenler 'Dv1, Dv2, Dv3, Dv4' kısaltmaları ile, özel okul öğretmenleri ise 'Öz1, Öz2, Öz3, Öz4' kısaltmaları ile kodlanmıştır. Öğretmenlerle ilgili ayrıntılı bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlere Ait Kişisel Bilgiler

Kod	Cinsiyet	Hizmet yılı	Yaş
Dv1	Kadın	18	40
Dv2	Erkek	17	38
Dv3	Erkek	13	35
Dv4	Kadın	16	38
Öz1	Kadın	9	31
Öz2	Kadın	13	36
Öz3	Kadın	10	33
Öz4	Kadın	6	34

Devlet okulunda eğitim alan öğrenciler 'DvÖc', özel okulda eğitim gören öğrenciler ise 'ÖzÖc' olarak kodlanmıştır. Benzer şekilde, devlet okulunda çocuğu olan veliler 'VDv', özel okulda çocuğu olan veliler ise 'VÖz' olarak kodlanmıştır. Görüşmeler, tüm katılımcıların gönüllü olarak ses kayıtlarının alınması suretiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yer alan öğretmenler, dört devlet okulundan ve dört özel okuldan seçilmiş olup, toplamda sekiz öğretmen arasında altı kadın ve iki erkek bulunmaktaydı. Öğretmenlerin tamamı lisans mezunu olup, yaş aralığı 31-40'tır. Devlet okulu öğretmenlerinin hizmet süresi 13-18 yıl arasında, özel okul öğretmenlerinin hizmet süresi ise 6-13 yıl arasında değişiklik göstermektedir.

Öğrencilerin kimlikleri gizli tutulmuş ve kodlama yöntemi ile tanımlanmışlardır. Görüşmeler, devlet ve özel okullardan sekizer beşinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Devlet okulunda eğitim alan öğrencilerin beşi kız, üçü erkek; özel

okulda ise beşi erkek, üçü kızdır. On altı öğrencinin 14'ü 11 yaşında, diğer ikisi ise 10 ve 12 yaşlarındadır. Veli kimlikleri de benzer şekilde gizlenmiş ve kodlarla ifade edilmiştir. Görüşülen velilerin dördü devlet okulunda, dördü özel okulda çocuğu olanlardan seçilmiştir. Velilerin ikisi erkek, altısı ise kadındır. İkişer veli memur, öğretmen ve bankacı, birer veli ise hemşire ve muhasebecidir. Tüm veliler lisans mezunudur. Araştırma kapsamında, bir devlet üniversitesinin Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'nde görevli iki akademisyenle de görüşmeler yapılmıştır. Akademisyenlerden biri 34 yaşında (Akd1) ve 13 yıl, diğerisi ise 55 yaşında (Akd2) olup 34 yıllık deneyime sahiptir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

İngilizce konuşma becerisini etkileyen öğretim programı ve dışsal faktörlerin belirlenmesi amacıyla, alanyazında yer alan çalışmalar ve kuramsal bilgiler doğrultusunda araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. Bu formlar paydaşlardan ortak veri toplanmasını kolaylaştırmak adına benzer içeriğe sahip sorulardan oluşturulmaya çalışılmıştır (Çepni, 2012; Metin, 2015). Böylece öğretmenler, öğrenciler, veliler ve uzmanlar için dört paralel görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu öğrencilerin İngilizce konuşma becerilerini etkileyen pedagojik, psikolojik ve program dışı faktörleri kapsayacak şekilde araştırma sorusuna cevap aramak üzere belirlenmiştir. Formda yer alan sorular hem öğretim programındaki uygulamaları hem de öğrencilerin dil öğrenme sürecindeki kişisel deneyimlerini keşfetmeye yönelik olarak yapılandırılmıştır.

Hazırlanan ilk taslak, Eğitim Programları ve Öğretim alanından bir uzman tarafından incelenmiş ve soruların kapsamı, dilin anlaşılabilirliği ve içeriği hakkında dönüt alınmıştır. Öneriler doğrultusunda bazı sorular yeniden düzenlenmiş ve soruların kapsamı genişletilmiştir. Yarı yapılandırılmış form, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve uzmanlar için dört paralel görüşme formu şeklinde tasarlanmıştır. Her paydaş grubu için benzer temalarda sorular oluşturulmuş, ancak bu grupların rolleri ve deneyimleri göz önünde bulundurularak sorular özelleştirilmiştir. Örneğin, öğretmenlere sorulan sorular öğrencilerin ders içindeki konuşma fırsatları ve öğretim programının dil becerilerine katkısı üzerine yoğunlaşırken, öğrencilere yöneltilen sorular dil öğrenme sürecindeki kişisel deneyimlerine ve karşılaştıkları zorluklara odaklanmıştır.

Görüşme sorularının anlaşılabilirliğini ve görüşme süresini test etmek amacıyla iki öğretmen, bir veli ve bir öğrenci ile birer pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışma sonucunda, soruların genel olarak anlaşılabilirliği test edilmiştir. Öğrenci versiyonunda yer alan sorulardan birinde küçük bir revizyon yapılmış ve sorunun daha açık hale getirilmesi sağlanmıştır. Pilot uygulamanın tüm görüşmelerde sorun

yaşanmamasını sağladığından, yarar sağladığı söylenebilir. Görüşmeler gönüllülük esasına dayalı olarak, yüz yüze ya da çevrimiçi platformlar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Onay alınarak kaydedilen ses kayıtları daha sonra yazılı ortama aktarılmıştır. Toplanan verilerin gizliliği sağlanmış ve görüşmeler boyunca etik kurallara uyulmuştur.

Verilerin Analizi

Çalışmadan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bilgisayar ortamına aktarılan görüşme kayıtları kodlanmış ve bu kodlardan çeşitli kategorilere ve ana temalara ulaşılmıştır. Öğretmenlerin, programın genel işleyişi, amaçlar, kazanımlar, içerik, program içi ve dışı etkinliklere yönelik kendi deneyimlerini yansıtan görüşlerine yönelik kodların oluşturulmasında ve temaların belirlenmesinde nitel araştırma konusunda deneyimli iki öğretmenden yardım alınmıştır. Ulaşılan benzer kodlar tartışılarak bir veri seti oluşturulmuştur (Miles & Huberman, 1994, akt. Baltacı, 2017).

2018 İngilizce dersi öğretim programı doküman analizi yoluyla betimsel olarak ayrıca incelenmiştir. Bu analiz görüşmelerden elde edilen verileri desteklemiş ve öğretim programının dil konuşma becerilerini ne ölçüde desteklediğini tespit için çeşitlilik sağlamıştır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Elde edilen bu veriler diğer bulgularla bilgilerle birlikte değerlendirildiğinden, daha güvenilir sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada geçerliği artırmak amacıyla görüşme formu oluşturulurken ilgili alanyazın taranmış ve konuyla ilgili kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme formlarının geçerliğini sağlamak amacıyla alan uzmanına başvurulmuş; pilot görüşmeler sırasında soruların anlaşılabilirliği kontrol amacıyla iki öğretmen, iki öğrenci ve bir veli ile ön görüşme yapılmıştır. Görüşmelerde katılımcılardan rıza onamları alınmıştır. Araştırmanın dış geçerliği detaylı ve kalın tanımlamalar yapılarak sağlanmaya çalışılmıştır. Çeşitli kaynaklardan elde edilen veriler karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Dış güvenirliliği artırmak adına, araştırma süreci ayrıntılı bir şekilde açıklanmış ve elde edilen ham veriler, başkalarının incelemesine olanak tanıyacak şekilde hem elektronik hem de basılı olarak saklanmıştır.

3. Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin yabancı dil konuşmalarını etkileyen resmi program ve program dışı faktörler hakkında öğretmen, akademisyen, öğrenci ve velilerin görüşlerine başvurulmuştur. Yapılan içerik analizleri sonucunda farklı paydaşlardan elde edilen ortak veya ortak olmayan yedi farklı tema Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. *Paydaşlardan elde edilen ortak ve bağımsız temalar*

Temalar	Öğretmen	Akademisyen	Öğrenci	Veli
1. Öğretim Programı Kaynaklı Faktörler	X	X		
2. Öğretmen Kaynaklı Faktörler	X	X		
3. Yöntem, Teknik ve Materyal Kaynaklı Faktörler	X		X	
4. Dile Maruz Kalmaya Dayalı Faktörler	X			
5. Etkili Dil Öğrenme Ortamı ve Ders Dışı Etkinliklere Dayalı Faktörler		X	X	
6. Bireysel Farklılıklara ve Dil Öğrenme Farkındalığına Dayalı Faktörler	X	X	X	X
7. Örtük Faktörler	X	X		X

İngilizce Öğretim Programı Kaynaklı Faktörler

Bu çalışmada, İngilizce öğretim programı üzerine paydaş görüşlerine başvurulmasının yanında 2013 ve 2018 İngilizce öğretim programları betimsel olarak incelenmiş ve farklı kriterler açısından karşılaştırılmıştır. 2018 yılında yapılan güncellemeyle, 2-8. sınıflar arasındaki İngilizce öğretim programında kapsamlı değişiklikler yapıldığı görülmektedir (MEB, 2018). Bu güncellemeler, programın teorik çerçevesini yeniden şekillendirmiş ve “değerler eğitimi” kapsamında yeniden ele alınmasını hedeflemiştir. Ancak, bu değerlerin nasıl ve nerede kullanılacağına dair detaylar verilmemiş ve bu durum öğretmenlerin inisiyatiline bırakılmıştır. Ayrıca, temel dil becerilerinin tema bazında değerlendirilmesi ve test ile değerlendirme gibi alt kategorilerde genişlemeler yapılmıştır. 2028 programında, her sınıf düzeyine özel olarak dil becerilerinin ve farkındalığın artırılması, içeriğe ait ödev ve etkinliklerin çoğaltılması ve dilin kullanımı ile kurallarına ilişkin genel güncellemeler yapılmıştır. Dilin işlevsel boyutu için yeni bir bölüm oluşturularak, “dil işlevleri” ve “dil kullanımı” olarak adlandırılmıştır. “Öğrenme çıktıları ve kazanımlar” tamamen bağımsız bir bölüm olarak programa dahil edilmiştir. 2013 programında bulunan “sözcük öğretimi” bölümü, 2018 programında “dil işlevleri ve dil kullanımı” bölümüne taşınmıştır. Önerilen metinler ve etkinlikler bölümünde güncellemeler yapılarak, bu bölüm “önerilen metin, ödev ve görevler” olarak yeniden adlandırılmıştır. Eğitimde teknolojinin entegrasyonu dikkate alınarak, dil becerilerinin gelişimine katkı sağlayacak web günlükleri ve bloglar programa dahil edilmiştir. Ayrıca, 5. sınıf öğretim programında bazı ünitelerin yerlerinde değişiklikler yapılmıştır.

2013 ve 2018 programları karşılaştırıldığında, kazanımların büyük oranda aynı kaldığı ancak güncel programda daha sade bir dille ifade edildiği görülmektedir. Bu sadeleştirme, öğretmenler için daha anlaşılabilir bir metin sunmuştur. 2018

programında “yazma becerisi” başlığına yer verilmemiş, ancak “assignments/ödevler” bölümünde yazma aktiviteleri yer almıştır. Genel olarak 2018 programının, önceki programa kıyasla öğrencilerin dinleme ve konuşma becerilerine odaklanması bakımından daha öğrenci merkezli ve etkinlik temelli bir yaklaşıma sahip olduğu söylenebilir. İngilizce programının yabancı dil kullanımı açısından değerlendirilmesi, öğretmenlerin benimsemiş olduğu yaklaşımın bu süreci doğrudan etkilediğini ortaya koymaktadır. Programda konuşma becerilerine önem verilmesine rağmen, sınıf içinde bu beceriyi geliştirmeye yönelik yeterli özenin gösterilmediği gözlemlenmiştir. Uygun konuşma ortamlarının oluşturulamaması ve konuşma becerisinin gerçek hayata aktarılamaması, bu becerinin gelişimi önündeki önemli engellerdendir. Ayrıca, dil bilgisi öğretimine fazla ağırlık verilmesi, öğrencilerin konuşma sırasında hata yapmaktan korkmalarına ve bu nedenle akran baskısı/zorbalığı gibi duyuşsal faktörlerin önemli rol oynamasına neden olmaktadır. Bu faktörler, İngilizce öğretim programının öğrencileri yabancı dil kullanımına hazırlama sürecinde karşılaşılan zorlukları ve iyileştirme alanlarını net bir şekilde vurgulamaktadır.

Öğretmenler tarafından yapılan değerlendirmeler, İngilizce öğretim programının beşinci sınıf öğrencileri için genel olarak uygun olduğunu, ancak bazı sınırlılıklar içerdiğini ortaya koymaktadır. Akademisyenlerin de ortak görüşü, program içeriğinin genel olarak işlevsel olduğu yönündedir. Öğretmenler dilin bir iletişim aracı olarak kullanılmasının önemine inanmakta ve bu nedenle programda yer alan konuşma etkinliklerini etkili bulmaktadır. Ayrıca, programda dil öğrenme sürecindeki dört temel beceri (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) birbirleriyle ilişkilendirilmiş durumdadır. Programın etkin bir şekilde uygulanması halinde öğrencilere önemli faydalar sağlayacağı düşünülmektedir. Resmi programa ek olarak, özel okul öğretmenleri Milli Eğitim Bakanlığı resmi programına paralel olarak öğretmenlere destek sağlayan ek program(lar) kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu nedenlerle, İngilizce öğretim programı genel anlamda yeterli bulunmaktadır. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

Aslında her, ben 5, 6, 7, 8, ortaokul düzeyinde tüm sınıflara giriyorum. Her sınıf düzeyinde aslında yeterli. Yani şöyle ders kitabı olarak kazanım olarak şunu konuşabilir bunu yapabilir diye bize verilen programda bunun mutlaka bir yeri var.(Dv1)

Şu anda ortaokul düzeyine baktığımız zaman, programın yeterli olduğunu ama kitapların maalesef yetersiz olduğunu ifade etmem gerekiyor. Kitaplarda çok, daha çok okuma sözcük, ne kadar da olsa tabi dil bilgisi, dinleme becerileri daha ağırlıklı olmakta. Bunun yanında ‘speaking’ (konuşma) etkinlikleri çok az düzeyde kalmaktadır. Ama programda yeterince kazanım vardır. Programda yeterince ele alınmıştır. Yer verilmiştir konuşma ama kitaplarda maalesef az yer almaktadır. (Dv2)

Bence yeterli, çünkü şöyle ki İngilizce programımız yoğun bir program. Yani şimdi öğretmenlik becerileri de çok önemli burada ama program bize her şeyi veriyor aslında. Bu da bizim için çok iyi değil, çünkü her şey hazır önümüze geldiği için ekstra bir şey yapmaya gerek duymuyoruz. Dediğim gibi programı birebir uyguladığımızda zaten her şey yerine oturuyor. (Öz1)

Evet, yani eğitim programıyla ilgili kendi okulumuzda biraz daha iyi olduğunu düşünüyorum konuşma faktörü konusunda. Aslında evet işlediğimiz kitap ve takip ettiğimiz program evet konuşmaya yönelik bölümler bol bol var. Güzel bir program takip ediyoruz. Bence yeterince yer verilmiş olduğunu düşünüyorum ben. (DvÖc4)

İngilizce eğitimi alanında uzman olan iki akademisyen, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tanıtılan 2018 öğretim programını incelediklerini ve programın beşinci sınıf İngilizce eğitimi için yeterli kazanımlar sunduğunu belirtmişlerdir. Bu kazanımların öğrencileri Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı'nda yer alan A1 seviyesine rahatlıkla ulaştırabileceği görüşündedirler. Aşağıda bu görüşlerden önemli görülenlere yer verilmiştir:

Şu var, beşinci sınıf programı olarak baktığımda, hani bu işin aslında mutfağında biraz önce söylediğim gibi öğretmenlerimiz. Öğretmenlerimiz bunu uygulayan ve uygulayıcılar programın ne kadar çalışıp çalışmadığını bilen bir numaralı kişiler onlar. Kesinlikle onların görüşleri çok değerli. Ben dıştan bir uzman olarak baktığımda, incelediğimde, beşinci sınıf programı bizden çok bir şey istemiyor aslında, A1 seviyesinde, başlangıç seviyesinde A1 becerilerini devam ettirmemizi istiyor. Bu anlamda programın hedefleri ve ünitelerin içeriğine baktığımda aslında birbirleriyle uyumlu yani konular kazanımlar veya becerilerin kazandırılması etkinlikleri hepsi birbiriyle uyumlu, temalar uyumlu şey yapmış. A1 seviyesinde konuşma becerilerini kazandırabilecek bir program olduğunu şahsen düşünüyorum. (Akd1)

Aslında programlar gayet güzel hazırlanıyor. Programa baktığımız zaman programlar gerçekten mükemmel. Artık sizin sınıfta yapabileceğiniz her aktiviteye kadar düşünülmüş her konu. Ama tabi bu gerçek hayata nasıl yansıyor, sınıfa nasıl yansıyor. (Akd2)

Bu çalışmada, programdaki değişikliklerin İngilizce konuşma becerisine yeterli düzeyde önem verdiği görülmektedir. Programdaki bazı ünitelerin yerleri değiştirilmiş ve konuların öğretim sıralaması daha istikrarlı hale getirilmiştir. İleri düzeyde öğrenilebilecek bazı dil bilgisi konuları ilk ünitelerden çıkarılmış ve ünite sadeleştirilmiştir. Diğer üniteler de kapsamlı bir sadeleştirmeye tabi tutulmuştur. Beşinci sınıf düzeyine daha uygun hale getirilen 2018 programı, kazanımları daha anlaşılır şekilde sunmaktadır ve öğretmenler için daha açık bir yapıdadır. Sonuç olarak, 2018 eğitim programı, dinleme ve konuşma becerileri üzerine daha sade ve anlaşılır bir şekilde odaklanmaktadır. Programda konuşma becerilerine ağırlık veren etkinlikler bulunmaktadır.

Çalışmaya katılan paydaşlar, öğretmenlerin ders saatlerinin yetersiz olduğunu ve ekstra derslerin mevcut çalışmaya katkı sağlayabileceğini belirtmişlerdir. Eğitim-öğretim programının sunduğu ders saatlerine ek olarak yapılan etkinliklerin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın sunduğu ders saatlerinin etkinliğini artırabileceği vurgulanmıştır. Bu hususlara ilişkin bazı öğretmen ifadeleri aşağıda verilmiştir:

Ama şu an için programı yetiştirme çabasının içerisinde maalesef yeterli vakti ayıramıyoruz. Bence ekstra bir ders olarak olabilir. (Dv1)

Tabi bunun için yeterince ders sayısının, materyalin olduğunu düşünerek, varsayarak söylüyoruz olanak derken. Bunları zaman, tabi zamanda çok fazla zaman imkânımız kısıtlı olduğu için, görememekteyiz. (Dv2)

Özel okulda çalışan öğretmenler, resmi programa ek olarak daha kapsamlı bir öğretim uyguladıklarını ve ders saatlerinin resmi programa kıyasla daha fazla olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum aşağıdaki ifadelerden anlaşılmaktadır:

Speaking'i (konuşma) gerçek hayatta kullanabilsin diye işte video ödevleri veriyoruz. Devlet okulunda olsaydım şu anda bana çok fazla bir şey katmayacaktı çünkü program belli, çocukların gördüğü ders saatleriyle alakalı, yani İngilizceye bakış açısı belli. (Öz1)

11 saatlik İngilizce dersimizin yaklaşık 6-7 saatini de konuşma üzerine yapıyoruz ve bunun da öğrencilerden aldığım dönütler kadarıyla yeterli olduğunu düşünüyorum. (Öz4)

Akademisyenler, ders saatlerinin yetersizliğine ve mevcut sürenin İngilizce öğretimi için yeterli olmadığına dikkat çekmişlerdir. Dil öğretiminin okul dışında desteklenmesi gerektiği de vurgulanmıştır. Bu durum aşağıdaki ifadelerle dile getirilmiştir:

Konuşma becerisi ile ilk tanışmam aslında üniversite yıllarımda oldu. Bunlar aslında çok az sayıda olan derslerdi. (Akd1)

Evet, hiçbir zaman iki saat, beş saat yeterli değil konuşmaya. Tabi ki yeterli değil. (Akd2)

Ama üniversite seviyesine baktığımızda temel sorunlar yani her zaman olduğu gibi sınıf içindeki zamanın yetersizliği, işte öğretmenlerin iş yükü, öğrencilerin isteksizliği, öğretmenlerin öğrenciyi motive etmelerindeki sıkıntıları şey oluyor. (Akd1)

Sınıf içerisindeki iki saatle üç saatle olmaz bu. Mutlaka dışarıdan ekstra materyallerle desteklenmeli çünkü çok güzel imkânlar var. (Akd2)

Bunun yanı sıra ders içinde ve ders dışında yapılacak aktiviteler, ders saatleri her zaman şikâyet edilen şeylerdir. Bunu yüz saate de çıkarsak yine yetersiz kalacaktır. (Akd1)

Öğretmen Kaynaklı Faktörler

İngilizce öğretim programının etkinliğini belirledikten sonra, araştırmaya katılan öğretmenler ve akademisyenler, bu programı uygulayan öğretmenlerin İngilizce dil eğitimi ve öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu belirtmişlerdir. Veli ve öğrencilerin görüşlerine göre, öğretmenlerin dersleri eğlenceli ve motive edici bir şekilde sunmaları, öğrencilerin İngilizce konuşma becerilerini kazanmaları açısından kritik bir rol oynamaktadır. Öğretmenlerin, sınıf içinde güvenli ve motive edici bir ortam oluşturmaları, öğrencilerin İngilizce konuşma becerilerini geliştirmeleri için hayati önem taşımaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin sadece ders içinde değil, ders dışında da öğrencilere rehberlik etmeleri gerektiği, bu sayede öğrencilerin İngilizceyi daha rahat bir şekilde konuşabilecek seviyeye ulaşabilecekleri sonucuna varılmıştır. Bu konulara yönelik iki farklı okuldan öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir:

Öğretmenlerin yönlendirmesiyle çalışıyorduk. Ama ben lisede okurken bizim 'native speaker'ımız vardı, 'native' öğretmenimiz vardı. Genel bir sohbet havasını eğer öğretmen yaratmazsa çocuk zaten o sohbet havasını oluşturabileceğini kendisi bilmiyor. Okulda öğreniyorsa bu çocuk tabi ki öğretmen çok etkili. (Dv1)

Bizim tavsiyelerimiz doğrultusunda kitap okuyan ve filmleri daha çok İngilizce izleyip altyazılı izlemeyi seven öğrencilerimiz biraz daha geliştirebildiler ve konuşabiliyorlar. Öğretmenin öğrenciye bu dersi ne kadar İngilizce anlatabildiği ve İngilizce çocuğun, öğrencilerin dersi, İngilizce anlatılan dersi anlayabildiği de etkileyen ikinci faktördür. (Dv2)

Onları cesaretlendirmeye, yüreklendirmeye çalışıyorum. Bunun da işe yaradığını düşünüyorum. Birçok sıkılgan öğrencinin, içine kapanık öğrencinin bunu çok aştığını, kendine özgüvenlerinin geldiğini düşünüyorum. (Dv3)

Öğretmenlerin çocuklara yaklaşımı çok önemli. Çocuğun o dersi sevmemesinin en önemli sebeplerinden biri öğretmen oluyor. Öğretmenlik becerileri burada çok önemli. (Öz1)

Öğrenci, bildiğini ifade etmekten çekiniyor, bu yüzden onu cesaretlendirmemiz gerekiyor. Öğrenci, öğretmeni severse dersi de sever. (Öz3)

Öğretmenler küçük yaş gruplarında çocuklara dersi sevdriyorsa, çocuklar da öğrenim sürecine daha aktif katılıyorlar. Ama eğer çocuk, öğretmenini sevmiyorsa, kendini tamamen kapatıyor. Öğretmen etkisi küçük yaş gruplarında çok büyük. Öğretmenini seven çocuk, elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyor. (Öz4)

Velilerle yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin ders içeriklerini ve yöntemlerini nasıl işlediklerinin, öğrencilerin İngilizce dersine ve konuşma becerilerine önemli ölçüde etkisi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin öğrencilerle ders içinde ve dışında sürekli İngilizce olarak etkileşimde bulunmalarının, konuşma becerisinin gelişimi için son derece önemli olduğu aşağıdaki ifadelerde de vurgulanmıştır.

Bir kere öğretmen kesin... Bu iki faktöre de çok önem veriyorum. Yani öğretmen ve çocuk. (VDv4)

İki farklı İngilizce öğretmeni giriyor. Çok etkili ve aktifler diye düşünüyorum. (VÖz1)

Öğretmen faktörü de çok etkili. Lisedeyken felsefe dersini çok severdim çünkü öğretmenime hayrandım. Onun anlatım tarzını, duruşunu çok beğeniyordum ve bu yüzden felsefe derslerini can kulağıyla dinlerdim. Öğretmen ve arkadaş faktörünün çok önemli olduğunu düşünüyorum. (VÖz2)

İngilizce öğretmeni ve dersleri çok etkili. (VÖz3)

Öğretmenin konuşması, çocuk için daha fazla pratik yapma fırsatı sağlar. (VÖz4)

Öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin dersi sevme konusunda öğretmenlerinden etkilendikleri, İngilizce dersini öğretmenlerinin tutumundan dolayı sevdikleri ifade edilmiştir. Ayrıca, öğrenciler, öğretmenin dersi işleme tarzının ve öğrencilere yaklaşımının, İngilizce dersini takip etme becerilerini geliştirdiğini ve konuşma yeteneklerini sergilerken daha rahat hissetmelerine yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Bu hususara yönelik bazı öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir:

Öğretmen kötü olabilir. Bizim öğretmenimiz kötü değil ama bazı öğretmenler kötü olabilir ve bu durumda öğrenci o dersi sevmiyor olabilir. (DvÖc1)

Öğretmenler daha çok yazma yerine konuşma üzerine düşebilirlerdi. (DvÖc2)

Öğretmenimiz dersleri güzel işliyor. (DvÖc3)

Başka bir dil öğrenmek hoşuma gidiyor ve bunda öğretmenimin katkısı var. Çok eğlenceli bir öğretmen olduğu için yeni bir dil öğrenmek hoşuma gidiyor. (DvÖc8)

Tüm öğretmenlerimi çok sevdiğim için derslerimden de keyif alıyorum. (ÖzÖc5)

Bu sene İngilizcem gelişmeye başladı. Diğer arkadaşlarım da İngilizce derslerimizin fazla olması ve öğretmenimizin hepimizle ayrı ayrı ilgilenmesi sayesinde İngilizcelemizi geliştirdiler. (ÖzÖc7)

Akademisyenlerle yapılan görüşmelerde ise, öğretim programını uygulayan öğretmenlerin öğrencileri derslere motive etme konusunda en önemli faktör olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin derslere hazırlıklı olarak gelmelerinin öğrencilere önemli katkılar sağlayacağı düşünülmüştür. Akademisyenlerin dikkat çeken görüşlerinden bazıları aşağıdadır:

Öğretmenlerin öğrenciyi motive etmelerindeki sıkıntılar etkili oluyor. Program bize izin veriyor ama asıl uygulayıcılar bu işin mutfağında, onlar çok önemli. (Akd1)

Öğretmenler son derece önemli. Özellikle İngilizce öğretmenleri öğrencileri teşvik etmeli. Öğretmenlere büyük sorumluluk düşüyor ve akşamdan mutlaka derslere hazırlanmaları gerekiyor. (Akd2)

Eğitim Durumları Kaynaklı Faktörler

Araştırma, öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklerin, öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişimi üzerinde doğrudan etkili olduğunu ve bu yöntemlerin öğrencileri konuşmaya teşvik ettiğini göstermiştir. Öğretmenlerin derslerde İngilizceyi aktif bir şekilde kullanmaları ve öğrencilerin bu dile sürekli maruz kalması, onların İngilizce konuşma becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Yapılan görüşmelere göre, İngilizce öğretim programının genel olarak yeterli bir altyapı sunduğu, ancak bu programın nasıl uygulandığının öğrencilerin dil öğrenimi üzerinde belirleyici olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, zaman zaman geleneksel dil bilgisi çeviri metodunu kullanmış olsalar da, bu yöntemi mümkün olduğunca sınırlı tutmaya özen göstermişlerdir. Bunun yerine, derslerde görsel ve işitsel materyaller kullanarak, öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmeyi amaçlamışlardır. Bu bulgular, programın sağlam bir temel sunduğunu ve öğretmenlerin yetkinlikleri ile ders işleme yöntemlerinin, öğrencilerin İngilizce konuşma becerilerini desteklediğini ortaya koymaktadır. Bu tema kapsamında öğretmenlere ait bazı dikkat çekici ifadeler aşağıda verilmiştir:

Ben, görselleri kullanarak öğrencileri konuşturmayı seviyorum. Görseller üzerinden konuşma etkinlikleri yaparak, öğrencilerin yaratıcı fikirler üretmesini teşvik ediyorum. (Dv1)

Öğrencilerin seviyelerine uygun etkinlikler yapıyorum. Soru-cevapla başlayarak, çeşitli konuşma etkinlikleri düzenliyorum. Yılsonlarında ise sınıf içi tartışma ve münazara etkinlikleri yapmaktayım. (Dv2)

İngilizce hikâye kitaplarını kullanarak, öğrencileri İngilizce hikâyeler okumaya teşvik ettim. (Dv4)

Öğrencilerimizde klasik öğrenme yöntemlerine bir alışkanlık var. Genellikle dilbilgisine ve ezberciliğe dayalı bir eğitim modeline alışmış durumdadır. (Öz2)

LGS'ye yönelik çalışmalardan dolayı, öğrencileri daha çok soru çözmeye ve dilbilgisine yönlendiriyoruz. Ancak yurt dışında bu çocuklar çok güzel bir şekilde dili öğrenebilirler. (Dv4)

Oyun ve görsel materyaller kullanarak, öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmeye çalıştım. Beden dili ve objeler gibi farklı araçları kullanarak öğrencilerin konuşma becerilerini artırmayı hedefledim. (Öz2)

İngilizce sözcükleri hatırlatmak için Türkçe-İngilizce hikâyeleştirme metodunu kullandım. Bu yöntem, programımıza tam olarak uygun olmasa da, öğrenciler için çok faydalı olduğunu düşünüyorum. (Öz3)

Araştırmada, öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin, sınıf içi etkileşimlerde İngilizceyi etkin bir şekilde kullanmaya özen gösterdikleri ve öğrencileri konuşmaya teşvik edecek aktiviteleri derslerde uyguladıkları görülmüştür. Bu durum, öğrencilerin İngilizce derslerinde belirli bir düzeyde İngilizceye maruz kaldıklarını göstermektedir. Öğrencilerden elde edilen dikkat çekici ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Öğretmenimiz sınıfta İngilizce konuşuyor. (DvÖc1)

Bir keresinde saat yapmıştık ve bu sayede saatleri daha kalıcı bir şekilde öğrenmiştik. (DvÖc7)

Diyalog çalışması yapıyoruz. Öğretmen iki kişiyi seçiyor ve diyalogları okuyoruz. (DvÖc5)

Öğretmenimiz iki kişiyi seçiyor ve konuşma pratiği yapmamızı sağlıyor. (DvÖc6)

Öğretmenimiz sınıfta İngilizce konuşuyor, bazen Türkçe karışıyor. (DvÖc7)

Öğretmen, konuyu anlatırken slayt gösteriyor, video izletiyor ve ardından sorular soruyor. (DvÖc8)

Kitap çalışmalarının dışında, konuşma etkinlikleri de yapıyoruz. Öğretmenimiz bize oyunlar oynatıyor. (ÖzÖc1)

Bazı derslerimizde sadece konuşma etkinlikleri yapıyoruz. (ÖzÖc2)

İngilizce konuşma etkinlikleri düzenleniyor. (DvÖc3)

Genellikle yazı çalışmaları yapıyoruz, ama bazı derslerimiz tamamen konuşma üzerine oluyor. (ÖzÖc4)

İngilizce derslerimizde konuşma etkinlikleri yapıyoruz ve konuşma pratiği yaparken de etkinlikler düzenliyoruz. (DvÖc5)

Bir konuşma dersimiz var. Bu derste genellikle etkinlikler yapıyor ve oyunlar oynuyoruz. Bazen de İngilizce bulmacalar çözüyoruz. (ÖzÖc6)

Bu ifadelerden elde edilen bulgular öğretmenlerin ve kullanılan yöntemlerin, öğrencilerin İngilizce konuşma becerilerini geliştirmede ne kadar önemli olduğunu ve etkin ders materyallerinin öğrencilerin dil becerilerini nasıl olumlu yönde etkilediğini açıkça göstermektedir.

Dile Maruz Kalmaya Dayalı Faktörler

Bu araştırmada, İngilizce konuşma ve öğrenme sürecini etkileyen program dışı faktörler incelenmiştir. Katılımcılar, okul ve sınıf atmosferi, yazılı olmayan kurallar, çevresel etmenler ve öğrencilerin sosyo-ekonomik çevrelerinin, öğrencilerin İngilizce konuşma becerileri üzerinde önemli bir etkisi olabileceğini vurgulamışlardır. Öğretmenler, öğrencilerin çevresel etkilerin yanı sıra, okulda ve sınıfta mevcut olan yazısız kuralların da İngilizce konuşma becerilerini geliştirmede rol oynadığını belirtmişlerdir. Ayrıca, sosyo-ekonomik çevrenin, öğrencilere İngilizce diline maruz kalma açısından çeşitli fırsatlar sunduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu konuya bağlı olarak dile getirdiği önemli hususlar aşağıda verilmiştir:

Biraz İngilizce konuşmak, aileler arasında prestij olarak görülüyor. (Dv1)

Bazı öğrencilerimiz, lise eğitimlerine devam ederken veya yurt dışına çıktıklarında İngilizce konuşabildiklerini ve zorluk yaşamadıklarını belirtiyorlar. Bu, ekonomik ve sosyo-ekonomik faktörlerle ilgili bir durum. (Dv2)

Kişilik, çevre, öğretmen ve aile gibi faktörler, öğrencilerin İngilizce öğrenme sürecinde temel etkenlerdir. (Dv3)

Ailenin sosyo-ekonomik yapısı çok etkili. Kurumsal bir okulda çalıştığımız için, öğrencilerimiz genellikle bürokrat veya bakan çocuklarıdır ve yurt dışına gitme imkânları vardır. Ailede İngilizce bilen bireyler olması, çocukların evde bu dili konuşmalarını desteklemektedir. (Öz1)

Eğer öğretmen bir sohbet ortamı yaratmazsa, çocuklar bu ortamı kendi başlarına oluşturamaz. (Dv1)

Sınıflar arasında akademik farklılıklar bulunuyor. Bazı öğrenciler, daha başarılı sınıflarda oldukları için daha fazla çaba gösteriyor, ancak diğer sınıflarda bu çaba azalmaktadır. (Öz1)

Öğrenciler, konuşma pratiği yapmak yerine sınavlara yönelik çalışmalara daha fazla zaman ayırıyorlar. Bu nedenle İngilizce konuşmaya yönelik yeterli zamanları kalmıyor. (DvÖc4)

Tatile giden öğrenciler, oradan İngilizce konuşmalarını kaydedip bana gönderiyorlar veya evde kardeşleriyle İngilizce konuşuyorlar. (Öz4)

Araştırmada, ev ortamı ve aile üyelerinin, öğrencilerin İngilizce konuşma becerilerini teşvik edebileceği vurgulanmıştır. Bu, öğrencilerin yaşadığı çevrenin ve arkadaş çevresinin de dile maruz kalmalarında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Velilerin bu konuda dile getirdiği hususlar aşağıda verilmiştir:

Yaşanılan şehir, aile veya semt İngilizce konuşma becerisini etkileyebilir. Biz kendi aramızda konuşuyoruz, ama başkalarıyla İngilizce konuşma şansımız yok. (VDv1)

Çevremizde turist olmadığından dolayı, turistlerle daha fazla diyalog kurma şansımız yok. Bu, İngilizce konuşma becerimizi kısıtlıyor. (VDv2)

Anne-baba, arkadaşlar ve çevre, öğrencilerin dil öğrenme süreçlerini etkiler. (VDv3)

Çeviri uygulamaları kullanarak çocuklarla İngilizce konuşma pratiği yapıyoruz. (VDv4)

Aile olarak İngilizce bilmiyoruz, bu nedenle çocuğumuzun dil gelişimini olumsuz etkiliyor olabiliriz. (VÖz1)

Arkadaş çevresi, İngilizce öğreniminde çok etkili. Çocuk, en yakın arkadaşının ilgilendiği konulara yöneliyor. Bu nedenle, İngilizce konuşan arkadaşları olması dil gelişimini destekleyebilir. (VÖz2)

Türkiye’de çocukların İngilizce konuşabileceği bir ortam yok. Bu, sadece okulla sınırlı kalıyor. Eğer İngiliz bir komşumuz veya arkadaşımız olsaydı, çocuklarımız dili daha ileri düzeyde öğrenebilirdi. (VÖz4)

Özetle, öğrencilerin yaşadığı ailenin yabancı dile karşı tutumu, ailenin gelir düzeyi ve yaşadıkları çevre, öğrencilerin yabancı dil konuşma becerilerini etkileyebilir. Özellikle, yüksek gelir düzeyine sahip ailelerin çocuklarına yurt dışı deneyimi sunmaları, öğrencilerin yabancı dil konuşma becerilerini geliştirir ve bu dili günlük iletişim aracı olarak kullanmalarına olanak tanır.

Etkili Dil Öğrenme Ortamı ve Ders Dışı Etkinliklere Dayalı Faktörler

Araştırma sürecinde elde edilen önemli bulgulardan biri, ideal bir dil öğrenme ortamının sağlanmasının İngilizce konuşma becerisinin gelişimine katkıda bulunabileceği sonucudur. Öğrencinin İngilizce diline doğrudan maruz kaldığı ortamların konuşma becerilerinin gelişiminde oldukça etkili olduğu belirtilmiştir. Eğitim öğretim programının bu koşulları sağlayamaması, konuşma becerisinin öğretimini olumsuz etkilemektedir. Öğretmenler, öğrencilerin dili en iyi şekilde öğrenebileceği ortamın, dile en çok maruz kaldıkları ortam olduğunu ifade etmişlerdir. Bu nedenle, sınıf içinde ve dışında dinleme ve konuşma becerilerini vurgulayan aktivitelerin dil öğrenmeye önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir. Aktivitelerin güncel konulara bağlı ve hayata aktarılabilir olması, konuşma becerisinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Aksi durumda, konuşma becerisinin yeterli düzeyde geliştirilemeyeceği vurgulanmıştır. Konuyla ilgili bazı dikkat çekici öğretmen görüşleri aşağıdadır:

Başlarken birinci dönem hep diyorum ki evet Türkçe de cevap verebilirsiniz. Ama ikinci dönemden itibaren İngilizce konuşmak zorunda kuralına başlıyoruz. Dv1

Hepsini toplarız birer hafta turla gezdiririz. Yani en yakın şuradan Malta’dan başlarız şöyle Yunan adalarından yurt dışı, Avrupa ülkeleri, işte sonradan Avrupa ülkesi olmuş ülkeler, onlardan başlayarak yani bütçemizi de çok aşmadan gezdirir ve gerçek insanlarla zorunda olarak konuşmalarını sağlarsak zaten hepsinin, bir hafta 10 gün bunu sağladığımız sürece böyle bir sıkıntımız olmayacak zaten. Dv1

Festivalde görevli olduğum zaman yurtdışından gelen misafirlerimizle bizim öğrencilerimi kaynaştırmaya çalıştık, bu festivali bir fırsat olarak gösterdim öğrencilere. Genelde yabancı öğrencilerle kendi öğrencilerimiz İngilizce konuşmaya, teşvik ettim. Aralarında İngilizce konuşturmaya çalıştım. Gelen öğrenciler de İngiliz olmadığından, onların da yabancı dili İngilizce, bizimkilerin de yabancı dili İngilizce olduğu için bu şekilde kaynaştırıp daha sonra bunları mektup arkadaşı, e-posta arkadaşı veya sosyal medya arkadaşı olarak ekleyerek daha çok İngilizce yazışmalarını telkin ettim onlara. Dv2

Çocukları alıp da mesela bir, tarihi bir şey anlatıyorsam ben orada, tarihle alakalı sözcükler, (historical), mesela tarih, belli bir sürü sözcükler tabi ki. Alırdım burada mesela tarihi bir yere götürürdüm. İşte orada onunla alakalı (speaking) yapardım. Daha fazla geliştirdim çocuğu,

daha fazla katkısı olurdu zaten biliyorsunuz yaparak, görerek öğrenmenin ne kadar etkili olduğunu. Öz1

'Listening' (dinleme) ve speaking'e (konuşma) ağırlık vererek öğrencilerime öncelikle bu beceriyi kazandırırdım. Bunu kazandırdıktan sonra 'reading' (okuma) ve 'writing' (yazma) kendiliğinden geliyor çünkü öğrenci duyduğunu, gördüğünü ve işittiğini konuşabiliyor, aynı zamanda yazabiliyor. Öz3

Bence akışına bırakılmalı ya. Çok sıkıştırmayacaksın programı. Dil sonuçta. Yani anadilimizde nasıl öğreniyoruz. Gelişigüzel, doğaçlama. Evet yani bu da keşke öyle olsa. Şu an mesela dersimde çocukları alıp çok rahat dışarı çıkarmalıyım. Sonuçta okul, disiplin ve ders. Dersimiz İngilizce değil bugün İngilizce öğreneceğiz diyebilmeliyiz. Öz4

Konuşma becerisindeki en temel zorluk konuşulacak gerçek bir ortamın olmaması. Dv1

Öğrencilerle yapılan görüşmelerde, İngilizce konuşma becerilerini geliştirmek için sınıf içinde İngilizce kullanımının en üst düzeyde olması beklentisine sahip oldukları belirlenmiştir. Öğrenciler bu şekilde yabancı dile maruz kalarak ideal bir öğrenme ortamında konuşma becerilerini geliştirebileceklerine inanmaktadırlar. Öğrencilerin bu konuda sarf ettikleri bazı görüşler aşağıdaki gibidir:

İngilizce derslerinde sadece İngilizce konuşmak isterdim. Bu şekilde dil becerisi daha çok gelişir. DvÖc2

İngilizce ile ilgili kulüpler yapılırsa katılırım. DvÖc6

Bir ders boyunca tüm dakikalar İngilizce konuşulabilirdi. DvÖc8

Yani bence o okulda, bir tane konuşma kulübü olsun isterdim. Teneffüslerde mesela en azından bir kural olmalı. En azından bir teneffüste sadece İngilizce konuşma olabilir diye düşünüyorum. ÖzÖc1

Öncelikle bir tane, sınıftaki, yani herkesin İngilizce konuşması gerekiyor ki İngilizcemiz gelişebilsin. ÖzÖc4

Bulgular öğrencilerin büyük çoğunluğunun İngilizce konuşma kulüpleri talep ettiğini ve okul duvarlarında daha fazla poster ve görsel bulunmasıyla daha iyi bir İngilizce öğrenme ortamı sağlanabileceğini göstermektedir. Akademisyenlerle yapılan görüşmelerde ise, yabancı dil öğrenme ortamında en önemli unsurlardan birinin öğrencilerin motivasyonunu artırmak olduğu sonucuna varılmıştır. Motivasyonun sağlanabildiği bir öğrenme ortamının öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebileceği düşünülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin medya araçlarını kullanarak İngilizceye maruz kalabilecekleri ve bireyselleştirilmiş programlarla konuşma becerilerinin geliştirilebileceği ifade edilmiştir. Konuya ilişkin akademisyen görüşleri aşağıda verilmiştir:

Öğrencinin bir kere motive olması lazım. İlgisi alakası istekli olması lazım. Bunu öğretmen de kazandırabilir öğrenci de kazandırabilir, oluşturduğumuzu ortamlarla bile kazanabilir. Bu isteklilik seviyesiyle birlikte işe başlarsak daha işimiz kolay olacaktır. Akd1

Kesinlikle daha önce de açıkladım, biraz önceki soruda da benzer bir şey vardı. Evet. Özel bir yol izlenmeli. Sadece sınıfa bağlantılı olmalı. Mutlaka extensive (uzatılmış) olarak sınıf dışı

olarak da desteklenmeli. Her öğrencinin kendi ihtiyacına göre bir program uygulanmalı diye düşünüyorum. Burada da belirttiğim şey, kısa videolarla bu desteklenmeli diye düşünüyorum. Özel bir program yapılmalı, özellikle konuşma becerileri için. Öğrenci temelli olmalı. Akd2

Yine ilköğretim 5. Sınıf öğrencileri biraz daha şey ama işte yine sosyal medyada da kanallarına işte İngilizceyi kullanmak, İngilizce ile etkileşime geçmek için kontrollü bir şekilde değerlendirilebilir. Uygun dinleme materyallerine ulaşabilecekleri podcast (yayın yapan) sitelerine yönlendirilebilir. Arkadaş grupları oluşturulabilir, ders dışında 'speaking club' (konuşma kulübü) gibi aktiviteler bu öğretmen yardımıyla veya öğrencilerin ailesi veya çocukların kendilerinin oluşturabilecekleri gruplar oluşturabilir. Akd1

Bireysel Farklılıklara ve Dil Öğrenme Farkındalığına Dayalı Faktörler

Öğretmenler, öğrencilerin İngilizce dersine yönelik ilgi ve tutumlarının dil öğrenme ve konuşma becerilerini doğrudan etkilediğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin İngilizceye olan ilgileri, okulda verilen görevler dışında da İngilizce çalışma ve diline maruz kalma eğiliminde olduklarını ortaya koymuştur. Bu konuya ilişkin bazı öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

Şöyle, tabi ki her çocuğa hitap edemiyoruz. Ama kişisel ilgili olan çocuklarda kesinlikle konuşabildiklerini görüyorsunuz ve zaten siz fark etmeden çocuk bir şekilde yabancı dille uğraşmaya başlıyor ve yol alıyor. Dv1

Şimdi ben bu soruyu dil sınıfı okuttuğum sınıfı düşünerek cevaplıyorum. Evet İngilizce konuşmaya meraklılar. Konuşmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Dv4

Bazı öğrencilerin bu konuda algılar daha açık. Bir yetenekleri var. İlgi de gerekiyor. Yani kimi öğrencinin ilgisi yok. Dile karşı ilgisi yok işte. Daha çok sayısala, sözele. Bu şekilde dağılabiliyor yani. Hem yetenek meselesi olduğunu düşünüyorum hem de ilgi gerekiyor diye düşünüyorum. Öz2

Ama bu faktörler bence önce bireysel, öğrencinin ilgi alaka ve yeteneği, 2. olarak öğretmen, 3. olarak da akran. Öz3

Veliler, öğrencilerin İngilizce dersine karşı ilgisi ve tutumuyla ilgili olarak belirli noktalara dikkat çekmişlerdir. Öğrencilerin ders dışında da İngilizce çalışmaya zaman ayırmaları önemlidir. Bu konuya ilişkin bazı veli ifadeleri aşağıda verilmiştir:

Yani ekstra çalışmalar yapıyor. Öğretmenin verdiği kitaplar dışında o ödevleri tableten olsun, internetten araştırıyor. VDv2

Yabancı dili seviyor İngilizceyi özellikle seviyor. Öğrenmeyi ister. VDv3

İyi düzeyde, istekli. Ders olarak hani belli dersler ön plana çıkar ya. İngilizce de bizim ön plana çıkan derslerden. VDv4

Şimdi İngilizceyi çok seviyor. Almanca dersi de var. Herhalde dersin sayısı az olduğu için Almancaya çok istekli değil açıkçası. Ama İngilizcede yeni sözcükler falan öğrenmek onu çok heyecanlandırıyor. Mesela yeni bir şey öğrendiğinde, zaman falan öğreniyorlar, di'li geçmiş zaman falan. Onları hemen gelir bana anlatır anne biz bunu öğrendik, bu sözcükyi öğrendik, bak bu bu demekmiş falan diye şey yapar. Hatta bazen tutturuyor İngilizce konuşalım beraber diye ama işte. VÖz1

İngilizceyi seviyor. İngilizce şarkılar dinliyor sadece. Yani ders çalışırken falan İngilizce dinliyor. VÖz3

Örtük Faktörler

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda, özellikle İngilizce dersi sırasında öğrencilerin konuşma konusunda özgüven eksikliği yaşadığı ve zorlandığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin özgüven eksikliğinin en önemli nedenlerinden birinin, İngilizce konuşurken hata yapmaktan ve akranları tarafından eleştirilmekten korkmaları olduğu belirlenmiştir. Dilbilgisi ağırlıklı öğretim yapılmasının öğrencilerin akıcı konuşmak yerine dil bilgisi yapılarına daha fazla dikkat ederek konuşmaya çalışmalarına neden olduğu vurgulanmıştır. Bu konuya ilişkin bazı öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

Hata yaparak konuşmalı. Yani konuşmasından dolayı yanlışlarından dolayı daha doğrusu, yargılanmayacağı garantisini vermek gerekiyor. Dv1

Genel olarak öğrencilerimiz konuşmaya, İngilizce konuşmaya aslında çoğu anlamda özgüven eksikliğinden, çekingenlikten yapamamakla birlikte aslında iyi öğrenciler kendilerini yeterli hiss etseler yapabileceklerini düşünüyorum. Dv2

Hatta çocuklarımıza hata yaparak, hata yapmadan korkmadan İngilizce konuştuklarını, konuşabildiklerini hele ki üstlerindeki, ne diyeyim size, hata yapma korkusunu üstlerinden attıktan sonra çok rahat konuşabildiklerini düşünüyorum. Dv3

Birçok öğrencimiz aslında içine kapanık ve bu konuda etrafımızdaki arkadaşlarımız bize güler mi, hocam bize bir şey söyler mi, dönüt nasıl olur. Her zaman bunun problemini yaşıyorlar. Dv4

Öğretmeni severse dersi de seviyor çünkü ve öğrencinin ailesel ve akransal dediğimiz, işte akranlarının dalga geçecekler mi, yanlış söylersem gülecekler mi tarzında (düşünüyör). Öz3

Akranlarının kendileriyle dalga geçmesinden korktukları için, sözcükleri yanlış telaffuz ettikleri için ve onlara gülmelerinden korktukları için ilk başta konuşma taraftarı değillerdi. Dv4

Öncelikle öğrencinin çekingenliği oluyor bu konudaki karşılaştığımız ilk sorun. Öğrenci bildiğini söylemekten çekiniyor ve bunun için öğrenciyi cesaretlendirmemiz gerekiyor. Öz3

Özgüven ve çekingenlik. 'Yanlış mı konuşuyorum' bizde de oluyor. Böyle doğru dil bilgisii kullanmaya çalışıyoruz. Öz4

Özel okul ve devlet okulu öğretmenleri, öğrencilerin ders içerisinde konuşabilmeleri için motive edilmeleri gerektiği görüşüne sahiptir. Öğrencilerin konuşma amacıyla derse katılımda çekingenlik ve utangaçlık sergiledikleri, özgüven eksikliği yaşayan öğrencilerin bu beceriyi sergilemekte zorlandığı vurgulanmıştır. Bu konuya ilişkin bazı öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir:

Yani arkadaşlarından belki utanabilir. Ya da öğretmen yanlış yaptığında kızmaz ama tekrar söyle deyince bazen utanabilir. DvÖc3

Bazı öğrenciler utangaç! Bizim sınıfta bazı kekeleyen öğrenciler var mesela. Onlar konuşmakta utanıyor biraz. DvÖc8

İlk İngilizce dersi ise bir heyecan vardır. Utangaçlık vardır tabi. Ama hani, belki dili dönmüyor olabilir. Konuşurken takılabilir. ÖzÖc1

Bence utanma. En çok o etkiliyor. ÖzÖc2

Bence utanma. En çok o etkiliyor. Bir arkadaşım vardı, o da utanıyordu ve İngilizce derslerine çok katılım sağlamıyordu. ÖzÖc8

Akademisyenlerden elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin özgüven eksikliğinin geçmiş yaşantılarındaki olumsuz deneyimlerden kaynaklandığı söylenebilir. Eleştiriye maruz kalan öğrenciler, konuşma becerisi sergilemekte zorlanmaktadır. Bu konuya ilişkin bazı akademisyenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Geçmiş yaşantılarında getirmiş oldukları olumsuz yaşantılar var işte arkadaşlarının gülmeleri veya telaffuz hataları. Bu tip şeyleri kırmak epey zaman alıyor. Endişe faktörü dediğimiz gibi. Kim ne der, öğretmen ne der, öğrenci ne der gibi faktörler de öğrencinin konuşma becerisini etkileyecektir. Akd1

Bizdeki hata yapma, en önemli şeylerden birisi. Yoksa işte arkadaşlarım alay eder mi (durumu). En önemli problemin ben İngilizceyi konuşamam, motivasyon eksikliği, bir de şöyle hani beklenti şu, birisi İngilizce öğrenmeye başladığında sanki şakır şakır sanki konferans verecekmış gibi bir algı oluşuyor her zaman. Akd2

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmanın temel amacı, özel okullarda ve devlet okullarında beşinci sınıf öğrencilerinin İngilizce konuşma becerisini etkileyen faktörleri farklı paydaşların bakış açısından incelemektir. Bulgular İngilizce öğrenmenin aslında İngilizceyi etkili bir şekilde kullanabilme becerisi olduğuna işaret etmektedir. Çocukların günlük hayatta İngilizceyi nadiren kullandıkları ve bunun genellikle okul ortamında gerçekleştiği belirlenmiştir. Özel ve devlet okulu katılımcıları arasında bazı görüş farklılıkları olduğu da ortaya konmuştur. Velilerin görüşlerine göre, dil öğrenmenin temel amacı günlük yaşamda yabancı dilin kullanılabilirliği ve yabancılarla rahatça iletişim kurabilme becerisidir. Özellikle devlet okullarında öğrencilerin dil öğreniminde daha az pratiğe maruz kaldığı göz önünde bulundurulduğunda, velilerin bu konudaki farkındalığı önemli bir bulgu olarak öne çıkmaktadır.

Öğretmenler ise, öğrencilerin İngilizceyi etkili biçimde öğrenip kullanabilmelerinin anahtarının İngilizceyi kullanabilecekleri ortamların oluşturulması olduğunu vurgulamaktadır. Bulgular öğretmenler ve velilerin İngilizce konuşmanın önemini farkında olduğunu ve 'İngilizce biliyorum' demenin İngilizce dilini etkin bir şekilde kullanabilme anlamına geldiğini vurgulamaktadır. Özellikle özel okul velileri, öğrencilerden somut bir İngilizce performansı beklemekte ve bu beceriyi günlük yaşamda sergilemelerini istemektedirler. Türkiye'de bireyler genel olarak İngilizce konuşmanın önemli olduğunu düşünmekte, ancak bu dilin kalıcı ve etkili bir şekilde öğrenilebileceği konusunda kesin bir görüş birliği bulunmamaktadır. Devlet okulu

öğretmenleri genellikle İngilizce dilini öğretmeye çaba göstermekte, ancak öğrencilerin konuşma becerilerine daha az önem verilmektedir. Özel okul öğretmenleri ise, öğrencilerin İngilizceyi ders dışında da kullanabilme yeteneklerine daha fazla önem vermekte ve bu da özel okul öğrencilerinin daha iyi İngilizce konuşma becerilerine sahip olabileceklerini göstermektedir.

Çalışma kapsamındaki okullarda ortak İngilizce öğretim programının uygulandığı açıktır. Özel okullarda ise resmi programın yanı sıra farklı etkinlik programları öğrencilere sunulmakta ve bu programlar dört temel beceriyi dengeli bir şekilde sunmaktadır. Öğretmen ve velilerden elde edilen verilere dayanarak, her iki okul türündeki öğretim programlarının genel olarak 'yeterli' olduğu, ancak özel okullarda uygulanan ek programların öğrencilere daha iyi İngilizce konuşma fırsatı sunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, ders saatlerinin yetersiz olduğu ve daha fazla ders saati gerektiği vurgulanmış, devlet okullarında dil bilgisi ve yazma becerilerine daha fazla zaman ayrıldığı, ancak konuşma etkinliklerine yeterli zaman ayrılmadığı belirtilmiştir. Özel okullarda haftalık ders programında daha fazla İngilizce saati bulunmaktadır. Benzer çalışmalarda, program kazanımlarının beşinci sınıf seviyesine uygun olduğu ve öğrenci gereksinimlerini karşıladığı vurgulanmıştır (Çetin, 2018; Alabaş, 2019). Ancak, Türkiye'deki İngilizce eğitiminde karşılaşılan zorluklar da ortaya konmuştur, örneğin yoğun programlar, kalabalık sınıflar, farklı dil seviyelerine sahip öğrencilerin aynı sınıfta olması ve malzeme eksikliği gibi faktörler (Hocaoğlu, 2015).

Beşinci sınıf İngilizce öğretim programı katılımcılarda elde edilen bulgulara göre yeterli görünse de, İngilizce iletişimsel becerilerini istedik şekilde karşılamadığı söylenebilir. Özel okulda uygulanan İngilizce programlarının öğrenci seviyesine uygun etkinliklerle okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin dengeli ve ekstra programlarla desteklenmesinden dolayı, daha etkili İngilizce konuşma becerileri geliştirdiği sonucuna varılmıştır. Devlet okulunda ise resmi programın öğrencilerin beklentilerini karşılamada yetersiz kaldığı ve bu nedenle özel okullarda ekstra programlarla İngilizce öğretiminin gerçekleştirildiği söylenebilir. Bu durum, özel okullarda İngilizce konuşma becerilerinin daha etkili ve özgüvenli bir şekilde geliştirilebildiğini ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin derslere yaklaşımı, tutumu ve ders işleyiş biçimlerinin öğrencilerin dersi sevmesi üzerinde belirleyici olduğu araştırmanın önemli sonuçları arasındadır. Nozad'ın (2017) çalışmasında, iyi bir öğretmen olmanın, öğrencilerin başarısını anlama kapasitesine sahip olmak olduğu belirtilmiştir. Öğretmenlerin, öğrencilerin dil öğrenme süreçlerini takip etmeleri gerektiği ve sınıf içinde olumlu bir atmosfer yaratmanın, öğrencilerin İngilizce dilini öğrenme ve kullanma konusundaki

istekliliğini artırabileceği vurgulanmıştır. Veliler de benzer şekilde öğretmenin sınıf içinde rahat bir ortam oluşturması ve öğrencilere İngilizce dersini sevdirmesinin, İngilizce konuşma becerilerini etkilediğini belirtmişlerdir. Başöz ve Erten (2019), Türk öğretmenlerin öğrencilerin hatalarını düzeltme eğiliminde olduğunu ve bu durumun öğrencilerin sınıf içi İngilizce konuşmaya daha çekingen yaklaşmalarına neden olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrencilerin öğretmenlerini sevdiklerinde sınıf içinde daha aktif olduklarını ve derslerde hata yapmaktan daha az korktuklarını ifade eden Merzifonluoğlu (2014) da benzer bir sonuca ulaşmıştır.

Özel okul öğretmenlerinin, devlet okulundaki öğretmenlere göre daha fazla İngilizce dilini kullanmaya eğilimli olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin sınıfta İngilizce konuşarak ve dersi hedef dilde öğretmek öğrencileri daha fazla dile maruz kaldıkları ve konuşma açısından bir rol modeli oldukları görölmüştür. Özel okulların öğretmenlerine daha fazla olanak ve materyaller sunması, mesleki yeterliklerini daha iyi geliştirebilmeleri için sık sık gelişim eğitimi düzenlenmesi, nicelik ve nitelik açısından yeterli öğretim materyalleri sağlanması konuşma becerisini de doğrudan etkilemektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, İngilizce konuşma pratiği üzerinde önemli bir etkiye sahip olan faktörlerden biri, sınıf içindeki 'akran zorbalığı'dır. Paydaşlar, öğrencilerin sınıf içinde İngilizce konuşma isteksizliğini etkileyen bu faktöre dikkat çekmişlerdir. Öğrencilerin, arkadaşları tarafından alay edileceklerini düşünerek İngilizce konuşmaktan kağındıkları sıkça görölmektedir (Başöz ve Erten, 2019). Bu bulgular, sınıf içi İngilizce konuşma pratiğinin, öğrenciler arasındaki ilişkiler ve sosyal dinamikler açısından önemli bir role sahip olduğu sonucuna işaret etmektedir. Köçeri (2019), çalışmasında ortaöğretim öğrencilerinin İngilizce konuşma motivasyonlarını olumsuz etkileyen bir faktör olarak hata yapmaktan duydukları korkuyu işaret etmektedir. Yine Nozad (2017) öğretmenlerin öğrenci özgüvenini artırmak ve derse aktif katılımlarını sağlamak için daha fazla konuşma fırsatı yaratması gerektiği vurgulamaktadır. Yabancı dil öğretmenleri, öğrencilerin sözel hatalarını dengeli bir şekilde düzelterek bu sürece katkıda bulunabilir (Senel, 2012 akt. Özdemir, 2009). Araştırmacı perspektifinden bakıldığında, öğrencilerin hata yaptıklarında akranları tarafından maruz kaldıkları 'sözel zorbalık', dil öğrenme sürecini olumsuz yönde etkilediği söylenebilir. Özel okullarda daha az öğrenci mevcudu ve daha etkili sınıf yönetimi, öğrencilerin daha rahat bir ortamda İngilizce öğrenme ve konuşma fırsatı bulmalarına olanak tanıyabilir.

Cameron (2001), çocukların yetişkinlerin dil öğrenimini engelleyen faktörlerden etkilenmediklerini, utanma duygularının düşük olduğunu ve yeni bir dilde

konusurken çekingenlik yaşamadıklarını belirtmektedir. Bununla birlikte, çocukların akranlarıyla ilişkilerinde hassasiyet gösterebilecekleri ve iletişimde bazı zorluklar yaşayabilecekleri ifade edilmektedir (Brown, 2001). Öğretmenlerin, bu potansiyel engellerle başa çıkmak için genç öğrencilere destek olması gerekir. Özel okullardaki ortamlar, öğrencilerin yabancı dil öğrenme sürecinde daha rahat ve güvende hissetmelerini sağlayarak, özgüvenlerini artırabilir ve dil konusundaki tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir. Öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi becerileri, öğrenciler arasındaki etkileşimi artırabilir ve negatif atmosferi azaltabilir. Özellikle beşinci sınıf düzeyinde, öğrencilerin psikolojik gelişimini göz önünde bulundurarak genelde dil öğretime, özelde ise konuşma becerisine yönelik stratejiler geliştirilebilir.

Görüldüğü üzere, dil öğrenme sürecinde karşılaşılan diğer bir zorluk ise, 'öğrencinin kendine güven eksikliği'dir. Özellikle devlet okullarındaki öğrencilerin özgüven eksikliği nedeniyle İngilizce konuşmaktan çekindikleri belirlenmiştir. Bu durumun bir nedeni, İngilizce ders saatlerinin yetersizliği ve sınıf içi İngilizce konuşma pratiği fırsatlarının sınırlı olması olabilir. Devlet okulu velileri, öğrencilerin İngilizce konuşma becerilerini geliştirmeleri için ders saatlerinin artırılması gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca, İngilizce öğretiminin okul dışındaki etkinliklerle desteklenmesi ve öğrencilerin dil becerilerini daha etkili bir şekilde geliştirebilmeleri için fırsatlar yaratılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda, devlet okullarında İngilizce dil eğitimi için ek programların oluşturulması ve öğrencilerin dil maruziyetini artıracak etkinliklerin düzenlenmesi önerilmektedir.

Araştırma bulguları, İngilizce konuşma becerilerinin geliştirilmesi sürecinde öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin katkılarının önemli olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin dil öğretimindeki yaklaşımları, ders materyalleri ve sınıf içi uygulamaları, öğrencilerin dil öğrenme sürecini doğrudan etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Öğrencilerin dil öğrenme motivasyonunu artırmak ve sınıf içi konuşma pratiğini teşvik etmek için öğretmenlerin olumlu bir öğrenme ortamı yaratmaları gerekmektedir. Ayrıca, velilerin çocuklarına dil öğrenme sürecinde destek olmaları ve ev ortamında İngilizce kullanımını teşvik etmeleri önemlidir. Öğrencilerin dil öğrenme sürecinde kendilerini güvende hissetmeleri ve özgüvenlerini artırmaları, başarılı bir dil öğrenme deneyimi için kritik öneme sahiptir.

Sonuç olarak, araştırma bulguları, İngilizce konuşma becerilerinin geliştirilmesi sürecinde öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin katkılarının önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Devlet okullarında ders saatlerinin yetersizliği ve sınıf içi İngilizce konuşma pratiği fırsatlarının sınırlı olması, öğrencilerin dil becerilerini olumsuz yönde etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Özel okullarda ise, ek

programlar ve etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin İngilizce konuşma becerilerini daha etkili bir şekilde geliştirebildikleri görülmektedir. Öğretmenlerin dil öğretimindeki yaklaşımları ve sınıf içi uygulamaları, öğrencilerin dil öğrenme sürecini doğrudan etkileyen faktörler arasında yer almakta ve öğrencilerin dil öğrenme motivasyonunu artırmak için olumlu bir öğrenme ortamı yaratmaları gerekmektedir. Ayrıca, velilerin çocuklarına dil öğrenme sürecinde destek olmaları ve ev ortamında İngilizce kullanımını teşvik etmeleri önemlidir. Öğrencilerin dil öğrenme sürecinde kendilerini güvende hissetmeleri ve özgüvenlerini artırmaları, başarılı bir dil öğrenme deneyimi için kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, İngilizce dil eğitiminin kalitesini artırmak ve öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yatırım yapılması ve öğrencilere daha fazla konuşma pratiği fırsatları sunulması önerilebilir.

Kaynakça

- Akyıldız, S. (2020). Eğitim programı okuryazarlığı kavramının kavramsal yönden analizi: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(73), 315-332. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/article/554205>
- Altın, M. ve Saracaloğlu, A. (2019). The effect of quantum learning model on foreign language speaking skills, speaking anxiety and self-efficacy of secondary school students. *Dil ve Dilbilimi Çalışmaları Dergisi*, 15(3), 1083-1104. <https://doi.org/10.17263/jlls.631550>
- Aslan, S. & Gürten, E. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 171-186 <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.20.01.006>
- Balemir, S. H. (2009). *The sources of foreign language speaking anxiety and the relationship between proficiency level and degree of foreign language speaking anxiety*, [Doctoral Dissertation, Bilkent University]. Ulusal Tez Merkezi.
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 3(1), 1-15. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aeusbed/issue/30008/290583>
- Barın, M. (1997). *Dinleme-konuşma becerilerinin önemi, dil öğretimine katkıları ve Atatürk Üniversitesi İngiliz Dili bölümleri'nde uygulanışı*. [Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Bergil, A. S. (2010). *İngilizce öğretiminde konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik alternatif bir teknik: Yaratıcı drama*, [Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Bolat, Y. (2017). Eğitim programı okuryazarlığı kavramı ve eğitim programı okuryazarlığı ölçeği. *Turkish Studies*, 12(18), 121-138.

<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12103>

- Bozok, D. (2018). *Investigating speaking anxiety of university EFL students: The case of instructors and students*. [Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Brown, H. D. (2001). *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy*. Longman.
- Brown, H. D. (2007). *Principles of language learning and teaching*. White Plains, NY: Longman.
- Cameron, L. (2001). *Teaching languages to young learners*. Cambridge University Press.
- Çepni, S. (2012). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon.
- Değer, A. C. ve Fidan, Ö. (2004). İkinci dilde okuma alt becerilerinin geliştirilmesine yönelik malzeme oluşturma-geliştirme önerileri. *Dil Dergisi*, 12(18). 121-138
http://dx.doi.org/10.1501/Dilder_0000000021
- Demirel, Ö. (2012). *Yabancı dil öğretimi*. Pegem Akademi.
- Elsharkawy, N. (2019). *An investigation into the factors that lead to speaking anxiety among EFL learners*. *International Journal of Media Culture and Literature*, 5(1), 27-44.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/ijmcl/issue/47210/536521>
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Anı Yayıncılık.
- Esin, T. (2012). *Speaking as a skill in second language teaching*. [Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.,
- Gardner, R. C. and MacIntyre, P. D. (1993). On the measurement of affective variables in second language learning. *Language Learning*, 43(2), 157-194.
<https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.1467-1770.1992.tb00714.x>
- Gökmen, N. (2014). *Inefficiency of English language teaching in Turkey*.
<http://learning2teachenglish.wordpress.com/2014/04/27/why-cant-we-speak-english-2/>
- Haidara, Y. (2016). Psychological factors affecting English speaking performance for the English learners in Indonesia. *Universal Journal of Educational Research*, 4(7), 1501-1505. <http://dx.doi.org/10.13189/ujer.2016.040701>
- Horwitz, E. K., Horwitz, M. B. and Cope, J. (1986). *Foreign language classroom anxiety*. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125-132. <https://doi.org/10.2307/327317>
- Kıroğlu, K. (2008). *Yeni ilköğretim programları: (1-5.Sınıflar)*. Pagema Yayıncılık.
- Koç, N. (1992). *Açıklamalı dilbilgisi terimleri sözlüğü*. İnkılâp Kitabevi.
- Kondal, S. (2009). *İngilizce öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin yabancı dilde konuşma becerilerinin diğer dilsel becerilere göre gelişim geriliği*. [Yüksek Lisans Tezi,Trakya Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Köçeri, K (2019). *Ortaöğretim öğrencilerinin yabancı dilde konuşma motivasyonlarını*

- etkileyen faktörler*. [Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Mccutcheon, Gail (1997). Curriculum and the work of teachers. *The Curriculum Studies Reader*. (ed. D. J. Flanders & S. J. Thornton). Routledge.
- Meb, (2006). *İlköğretim İngilizce dersi (4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) öğretim programı*. Ankara.
- Meb, (2013). *İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) İngilizce Dersi (2, 3,4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*.
- Meb, (2018). *İngilizce dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*.
- Meighan, Roland (1994). *A sociology of educating* (2nd ed.). Cassell Educational Ltd.
- Merzifonluoğlu, A. (2014). *An Investigation into english speaking problems of students at ELT department, Ataturk University*. [Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Metin, M. (Ed.), (2015). *Kuramdan uygulamaya bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Yayıncılık
- Moeller, A. K, Catalano, T. (2015). Foreign language teaching and learning. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, Second Edition, 2015*, pp. 327–33. <https://core.ac.uk/download/33144931.pdf>
- Nunan, D. (1987). Communicative language teaching: Making It Work. *ELT Journal*, 41(2), 136-45. <https://doi.org/10.1093/elt/41.2.136>
- Özdemir, M. S. (2009). Eğitimde program değerlendirme ve Türkiye'de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 126-149. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyuefd/issue/13712/166017>
- Özkan, C. (2019). *The relationship between students' success and their level of foreign language anxiety and the primary sources of foreign language speaking anxiety*. [Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. Sage Publications.
- Richards, J. C. (2008). *Teaching listening and speaking: From theory to practice* (1st ed). Cambridge University Press.
- Sallabaş, M. E. (2008). Relationship between 8th grade secondary school students' reading attitudes and reading comprehension skills. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 9(16), 141-155. https://www.researchgate.net/publication/41764837_Relationship_between_8th_Grade_Secondary_School_Students'_Reading_Attitudes_and_Reading_Comprehension_Skills
- Tebliğler Dergisi (1997). *İlköğretim Okulu 4 ve 5.Sınıf (İngilizce) Öğretim Programı*. Ekim, Sayı 144, 2481. MEB Yayınlar Dairesi Başkanlığı.

- Ur, P. (1992). *A course in language teaching: Practice and theory*. Cambridge University Press.
- Ur, P. (1996). *A course in language teaching: Practice and theory*. Cambridge University Press.
- Üstündağ, T. (1998). Yabancı dil öğretim uygulamalarında bir yöntem olarak yaratıcı dramının yeri. *Dil Dergisi*, 66, 27-33.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/31317>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2008). Sözcük tekrar tekniğinin akıcı okuma becerilerini geliştirmeye etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 323-350.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256321>
- Yılmaz, G. & Kahramanoğlu, R. (2021). Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri, program yönelimleri ve programa bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 178-187.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jier/issue/67379/1011656>